

Nyheter i Dalarnas Flora

Lennart Bratt

Nedan följer en förteckning över för Dalarna nya arter, underarter och varieteter som har tillkommit sedan artikeln "Nya tillägg till Dalarnas Flora", av Erik Almquist och Gunnar Björkman publicerades i Svensk Botanisk Tidskrift 1970. Det är en inte ringa mängd uppgifter som har flutit in från de botanister som under denna 25-årsperiod har studerat dalafloren. Inte mindre än ca 136 nya taxa har uppdagats. Det kan vara intressant att något syna nykomlingarnas bakgrund:

Den grupp som mänskligt att döma tilldrar sig den största uppmärksamheten är den exklusiva skaran av inhemska arter som ej förekommer i kulturbetingade biotoper. Nyttillskotten bland dessa är:

Svartola	Stickelfrö	Kalksvartbräken	Borststarr
Lundbräken	Gulplister	Fjälltåg	Ävjestarr
Fjälltrav	Borstnate	Skogssvingel	Norna
Tandrot	Cypresslumner	Stor andmat	

Vidare finns en grupp inhemska arter som beskrivits som självständiga arter först i sen tid, exempelvis nordslamkrypa, sumpbläddra och kotteslinga. Andra arter har i sen tid vandrat in i landskapet utan människans hjälp, t ex klådris och dvärglåsbräken. Härutöver finns en grupp äldre oavsiktligt kulturspridda arter som hjuldaggkåpa, bitterskråp m fl.

Mer direkt beroende av mänsklig aktivitet är de arter som spridits till landskapet med fågelfrö, t ex malörtsambrosia och safflor, eller som föroreningar i vägkantsinsåningar, t ex gullört och vildtimotej. Våra soptippar är goda platser att finna nya arter på, såsom bl a rysk sodaört och sandkämpar. Andra upplag, som vid Döda fallen i Avesta, tillför också ett och annat, som t ex esparsett och vingpimpinell. Järnvägarna var förr viktiga spridningsleder, vilket i dag är mindre påtagligt. Dock har exempelvis långsvingel nått landskapet med dess hjälp.

Från trädgårdsverksamhet och annan odling sprids naturligt nog en hel del arter. Beroende på härdighet och konkurrensförmåga kan dessa arter bita sig kvar eller rentav sprida sig ut i den naturliga vegetationen. Här finns ett gränsland för vad som brukar beaktas av botanister. I Dalarnas Flora har sådana arter endast i mindre utsträckning noterats. I följande lista har däremot det mesta som rapporterats i den vägen tagits upp, exempelvis spireor och olika blomsterlökar. Värdet av detta kan diskuteras, men med tanke på det stundande landskapsfloraprojektet är det bättre att notera mycket till en början, eftersom det inte i förväg går att veta vilka arter som kommer att bli beständiga.

Följande tabell är ett försök till schematisk sammanfattning av arternas ursprung:

Inhemska gamla arter	15	Fågelfröinkomlingar	4
Kulturspridda gamla arter	14	Trädgårdsflyktingar	23
Gamla, taxonomiskt nya arter	16	Kvarstående efter odling	14
Väg-/järnvägsspridda arter	6	Utkastade från trädgårdar	8
Soptipps- & schaktmassearter	14	Övriga/ursprung okänt	14
Föreningar i gräsinsåningar	8		

Samtliga kända uppgifter från landskapet förtecknas i följande lista, utom för arter som har visat sig äga många förekomster. För dessa redovisas första fyndet med publiceringsställe, samt vanligtvis de socknar i vilka arten har blivit funnen. Även vissa äldre, tidigare ej publicerade uppgifter förtecknas. I de fall som "TROLLIVS" anges som källa är fyndet beskrivet i de förteckningar över årets fynd eller i de kortare notiser som förekommer i tidskriften. Är fyndet beskrivet med egen artikel i Trollius finns en litteraturhänvisning på gängse sätt. Finns ingen litteraturhänvisning alls, så har ingen publicering skett, utan fyndet har kommit till DABS' kännedom genom rapportering, personliga brev eller muntligen.

Som varje förteckning av detta slag riskerar allehanda felaktigheter och missförstånd att smyga sig in. Det är även oundvikligt att en och annan uppgift helt har missats. Alla former av tillägg, kommentarer och tillrättaläggelser emottages därför med största tacksamhet av undertecknad.

Det kan även vara på sin plats att här uppmana alla som gör fynd av nya arter eller andra taxa för Dalarna att göra noggranna noteringar kring fynden. Rutinmässigt bör sådana fynd även beläggas med pressade exemplar och/eller foton, så att expertgranskning kan ske och belägg tillställas något offentligt herbarium. Fynden bör även omtalas med notis eller artikel i Trollius.

Varje artbeskrivning inleds med sockennamnet. Nomenklatur huvudsakligen enligt Mossberg 1992. Kommentarer inom hakparentes är mina egna.

Diphasiastrum complanatum ssp. *chamaecyparassius*, **cypresslummer** -

Aspeboda, Karlsvik 1886, E. G. Egnell (best. H. Hjelmqvist, kontr. TKa [LD)).

Fyndet uppmärksammades i en artikel i Calluna där en genomgång av herbariematerial redovisades.

Botrychium simplex, **dvärglåsbräken** - Grangärde, Norhyttan på körväg, 14 ex 1993, K. Källström & G. Eriksson: ERIKSSON 1993.

Asplenium trichomanes ssp. *quadri-valens*, **kalksvartbräken** - Uppges funnen i Dalarna enligt manus till Flora Nordica, sannolikt efter herbariegenomgång. Närmare uppgifter får eftersökas.

Asplenium septentrionale x *trichomanes*, **svart-ola** - Norrbärke, Issberget i SV branten, 2 ex bland föräldraarterna 1986, Anders Lundin & Tommy Persson: TROLLIUS nr 3 1987. Senare fynd i samma socken: Torrbo, 1 ex i torrbacke 1987, L-T. Nordin: TROLLIUS no 6.

- Dryopteris dilatata*, **lundbräken** - Säters, Säterdalen i ravin, Ä. Persson o a: TROLLIUS no 6 (kontr. F. Björkbäck). Senare funnen i Folkärna, nära Folkarbo i högörtgranskog, t. riklig 1991, L. Bratt & J. Edelsjö.
- Abies normanniana*, **nordmansgran** - Ludvika, Sörvik i botten av gammalt kalkbrott, ca 15 m högt träd 1989, B. Widersten & T. Ljung.
- Quercus rubra*, **rödek** - Hedemora, Nyhyttan 1989, C. Grälls.
- Asarum europaeum*, **hasselört** - By, Lugnet, naturaliserad i skogsbacke, flera grupper 1988 resp. Kyrkbyn, förvildad i f d trädgård, stort bestånd 1988, DALI-IIELM 1989.
- Ficus carica*, **fikon** - St. Tuna, Fågelmyratippen på avfallshögar, enstaka ex 1992, LJUNG 1993
- Fallopia japonica*, **parkslide** - Hedemora, Vikmanshyttan på tipp inom., industriområdet, 2 bestånd 1990, H. Persson samt Hedemora, korsningen Bergslagsgatan - Prästgatan, övergiven tomtmark, ca 30 m' - 1993, K. Svanberg.
- Fallopia sachalinensis*, **jätteslide** By, Fornby, skogsbacke, ett par ex 1988, DALH. 1989. Ludvika, Asea's jordtipp mot Väsman. Stora snår 1980-89, T. Ljung.
- Chenopodium murale*, **gatmålla** - Leksand, Noret i handelsträdgård (nu nedlagd) vid kyrkan, ogräs i bänkar 1948 Lars E. Kers: WISTRAND & MORANDER 1987.
- Oxybaphus nyctagineus* - By, Hede på odlad jord, 1 ex 1975 -86, troligen inkommen med fågelfrö, DALH. 1989 (bestämd av Thomas Karlsson, Lund (=TKa)).
- Salsola kali ssp. ruthenica*, **rysk sodaört** - St. Tuna, Fågelmyratippen på avfallshögar, flera ex 1992, LJUNG 1993 (best. TKa).
- Cerastium tomentosum*, **silverarv** - By, Tyskbo, förvildad på banvall, en mindre grupp 1988, DALH. 1989. [Ytterligare en mängd lokaler torde finnas av förvildad silverarv, men benägenheten att rapportera arten har varit låg.]
- Sclerantus annuus ssp. polycarpus*, **tuvknavel** - Leksand, 3 lokaler redovisade på idrottsplats och berghällar, Lars E. Kers: WIS. & MOR. 1987. Enligt DALH. 1989 allmän i By sn. RUUTH & NILSSON 1978 behandlar de två underarterna utförligt. Här finns även tre prickar från södra Dalarna på en utbredningskarta för tuvknavel baserad på herbariematerial. Bör uppmärksammas och insamlas.
- Ranunculus aquatilis var. aquatilis*, **vattenmöja** - By, Björka i Kyrkbybäcken, Norrbyn i samma bäck samt Lisselängsdammen i bäck i sumpäng, alla 1988, DALH. 1989 (best. TKa). [Kanske avses denna art med Dalaflorans *R. trichophyllus* funnen vid Kyrkbybäcken på 1910-talet av G. Holmgren? Äldre lokaler för *R. trichophyllus ssp. trichophyllus* i Dalafloran tillhör möjligen denna art, eller övergångsformer mot *R. peltatus*.]

- Ranunculus elatior*, "**lundsmörblomma**" - Borlänge, Övre Medväga nedom en sedan länge övergiven trädgård, minst 100 ex 1986, S. Nyström: TROLLIUS no 5. Se vidare ERIKSSON 1989 och 1995 där artens status och namn behandlas, samt ytterligare ett fynd omnämns, nämligen: Rättviks, R:s kyrka 1888, E. Eriksson [S]. Någon ytterligare redovisning av nya arter för landskapet inom den ännu ofullständigt utredda gruppen majranunklar görs inte här, utan den intresserade hänvisas till Erikssons arbeten ovan.
- Mahonia aquifolium*, **mahonia** - Sätters, Ovangårdsberget i kanten av litet kalkbrott i blandskog, 3 små ex 1990, S. Jansson.
- Anemone sylvestris*, **tovsippa** - Hedemora, Kasparsbo i vägkant, 5 ex 1987, L. Bratt & T. Ljung. Orsa, Holen, naturaliserad i vägkant en bra bit från hus, ca 10 ex 1994, B. Oldhammer.
- Iberis sempervirens*, **vintergip** - Avesta, Döda fallen, slaggutfylld vid älven, 1 stort ex 1991, P-G. Dalhiehn.
- Matthiola longipetala*, **grekisk lövkoja** - Stora Tuna, Lusmyren, på utfyllnad 1980, Bengt Oldhammer: Wis. & MOR. 1987. Belägg i [S].
- Barbarea vulgaris ssp. vulgaris*, **bangyllen** - By, Morshyttan på bangården, enstaka 1987, DALH. 1989 (kontr. TKa).
- Arabis alpina*, **fjälltrav** - Älvdalen, 7 km norr om Mossisjön, några ex 1971, GRANEROT 1972.
- Erysimum cheiranthoides ssp. altum*, **storkårel** - Vika, Strand i sandig träda 1989, J. Edelsjö & T. Ljung: TROLLIUS no 10. Senare även funnen på flera ställen i Orsa av J. Edelsjö.
- Brassica rapa ssp. oleifera*, **rybs** - By, tillf. förvildad t ex på vägkanter, förekom så i stor mängd mellan Kyrkbyn och Hede 1987, DALH. 1989. [Rybs torde idag vara rätt allmän som tillfälligt förvildad i trakter där den odlas, men detta har ej noterats tillförne.]
- Isatis tinctoria*, **vejde** - St. Tuna, Idkerberget på bioslam, stort bestånd 1991-93, ANDERSSON 1993.
- Dentaria bulbifera*, **tandrot** - Söderbärke, Högbyn vid landskapsrät, i rik lundvegetation, ca 10 sterila ex 1985, NORDIN 1986. Tidigare publicerad som tveksam i ALMA. & BJÖRK. 1960, efter en rapport av E. Pettersson, då arten tydligen knappast nådde in i länet.
- Sempervivum tectorum*, **taklök** - By, Lugnet, förvildad/kvarstående i torrbacke, några ex 1986, DALH. 1989.
- Sedum hybridum*, **sibiriskt fetblad** - By, Västanhede i vägskärning, ett par ex 1988, DALH. 1989. Även funnen i Hedemora, 1 km SO Västerby på åsen, trädgårdsavfall, 5 ex 1991, H. Persson.
- Sedum reflexum*, **stor fetknopp** - By, Tyskbo på banvall, en liten grupp 1988, DALH. 1989.
- Philadelphus coronarius*, **doftschersmin** - By, Lugnet, ett par buskar kvarstående på åsen 1987 samt Morshyttan på banvall 1987, DALH. 1989.

- Spiraea x rubella*, **blekspirea** - By, spridd, DALH. 1989 (best TKa).
- Spiraea x billardi*, **klasespirea** - By, spridd, DALH. 1989 (best TKa).
- Spiraea x fontenaysii*, **fontenayspirea** - By, Morshyttans banvall, 4 buskar 1987 DALH. 1989 (best TKa). [Dessa spireaarter är i regel kvarstående efter odling eller avstjälpling.]
- Rubus plicatus*, **sötbjörnbär** - Grytnäs, Knutsbo i beteshage, ett stort snår 1990, L. Bratt & T. Ljung: TROLLIUS no 11. Ursprungligen publicerad som *Rubus nessensis* i ALMQUIST & BJÖRKMAN 1960.
- Rosa x kamtschatica*, **kamtjatkaros** - By, Tomesbo, kvarstående i ängsmark, 1 ex 1988, DALH. 1989 (best. TKa). 1 Q. C, K - 1 -
- Rosa x alba*, **vit törnros** - By, Kyrkbyn, kvarstående i f d trädgård, flera ex 1988, DALH. 1989.
- Rosa x suionum*, **nordisk ros** - Leksand, Rättvik, Ore, Mora och Älvdalens socknar, flera fynd som odlad eller kvarstående odlingsrest, Lars E. Kers: WIS. & MOR. 1987.
- Sanguisorbia minor*, **pimpinell** - Avesta, Döda fallen på slaggstensmassor 1987, Christer Wagenius, TROLLIUS no 6. Rättviks, Altsarbyn längs gamla vägen i vägslänt, några ex 1990, A. Björklund. [Avestafyndet har senare konstaterats vara **vingpimpinell**, ssp. *polygama* (best. TKa [LD]). Tyvärr har såvitt känt inte underartstillhörigheten av rättviksfyndet undersökts.]
- Alchemilla propinqua*, **hjuldaggkäpa** - Ludvika, N om Persbo och N om Ned Malsjö på skogsbilväg från rv-60, R. Carlsson. Under botanikdagarna 1993 uppdagad även i Leksand och Mora socknar, TROLLIUS no 16.
- Potentilla atosanguinea*, **blodfingerört** - Idre, Hösthådammen på en grusplan, enstaka ex 1988 DABS (best. TKa), TROLLIUS no 8. Ursprung okänt.
- Potentilla fruticosa*, **tok** - Mora, Alderängarna på sandbanken, 1 ex 1978, GRANEROT 1984a. [Ännu kvar 1994] /!' -` r &
- Fragaria viridis*, **backsmultron** - Sollerö, Sollerön invid Karl Lärkas gård, ca 4 m2 1985, A. Andersson: Trollius no 1 och 6. Se även GRANEROT 1988. Även kontrollerad av TKa. 11/7
- Sorbus hybrida*, **finnoxel** - Leksand, Ullvi by i slutningen ovan gamla skolan, ett 10-tal 1-2 m höga ex troligen spridda från ett finnoxelträd i skolträdgården 1985, M. Fries.
- Amelanchier lamarckii*, **kopparröd häggmispel** - By, Morshyttan på kalhygge, 1 ex 1987 resp. Grönsinka i vägkant, 1 ex 1987, DALH. 1989 (best TKa). Båda fynden avser förvildade exemplar.
- Amelanchier alnifolia*, **grovsågad häggmispel** - By, Morshyttan, förvildad i stenbacke, ett 10-tal ex 1988, P-G. Dalhielm: TROLLIUS no 3.
- Cotoneaster integerrimus*, **tyskt oxbär** - St. Tuna, Duvnäs, 1 buske 1969, K. Hjortstam: ALMQ. & BJÖRKM. 1970. Denna art är inte densamma som påträffas i Idre och som omnämns i Dalafloren. Denna skall numera heta *C. scandinavicus*, rött oxbär. Allt enligt HYLMö 1993.

- Cotoneaster lucidus*, **häckoxbär** - By, Morshyttan i skogsbacke, 2 ex troligen fröspridda från trädgård 1988, DALH. 1989. Även finnen i Folkärna, sydost om kyrkan i strandsnår/beteshage 1989, L. Bratt & T. Ljung.
- Crataegus monogyna*, **trubbhagtorn** - By, Bengtsbo i skogsbyn, 1 ex troligen fröspridd från odling 1987, DALH. 1989.
- Prunus spinosa*, **slån** - Folkärna, Dicka i väggkant, i buske 1987, Börje Drakenberg: TROLLIES no 6. Ludvika, Norrvik vid Fängenhällarna nedanför barnkolonin, flera små snår på övergiven lunda 1983, T. Ljung.
- Onobrychis viciifolia*, **esparsett** - Avesta stad, Döda fallen på utfyllnad nedanför "fallet", 1 stort ex 1990, C. Wagenius.
- Oxalis fontana*, **klöversyra** - Leksand, Noret, rödbrun form förvildad i trädgård 1986, Lars E. Kers: Wis. & MOR 1987.
- Tropaeolum majus*, **indiankrasse** - Hedemora, Vikmanshyttan på tipp inom industriområdet, bland trädgårdsavfall, 10-tal ex 1991, H. Persson.
- Impatiens parviflora*, **blekbalsamin** - St. Tuna, Tyllnäs i nässelbestånd 1986 S. Nyström: Wis. & MOR 1987. Senare funnen på bl a Fågelmýratippen i samma socken, LJUNG 1993.
- Acer pseudoplatanus*, **tysklönn** - Grytnäs, N om Storforsen och Månsbo kraftverk, gräsbevuxen sydvänd nipa, ca 10 ex 1981, C. Wagenius.
- Tilia x vulgaris*, **parklind** - By, Manhem på hög med trädgårdsavfall, 1 mindre träd 1988 DALH. 1989.
- Malva alcea x moschata*, **rosenmalva x myskmalva** - By, Sisselbo i gräsmark vid tomt, riklig 1987 DALH. 1989, kontr. TKa
- Hippophae rhamnoides*, **havtorn** - By, Gamla Horndals bruk längs industrispår, ett 20-tal buskar 1985 TROLLIES no 1, DALH. 1989.
- Viola odorata*, **luktviol** - By, Kyrkbyn, rikligt förvildad på åsslutning 1988 DALH. 1989.
- Myricaria germanica*, **klådris** - Särna, Fulans östsida ca 200 m nedströms sammanflödet med Stråfulan, 1 stor buske 1983, Mary och Bengt Svensson samt 1989, DABS: EDELSJÖ 1989
- Elatine orthosperma*, **nordslam krypa** - uppgiven från By, Folkärna, Husby och St. Skedvi snar i UOTILA 1974, vidare med flera lokaler i By i DALH. 1989.
- Circaea intermedia*, **mellanhäxört** - Falu stad, lärarhögskolans trädgård, dock aldrig odlad på platsen, 1963-83, MORANDER 1977.
- Oenothera rubricaulis*, **pricknattljus** - By och Folkärna Söderbärke socknar (trol.). Denna art som ej onämns i Mossberg uppmärksammades nyligen av KRAFT 1994 som redovisar en karta där tre prickar finns i Dalarna. Kanske är det så att alla nattljus i Dalarna är pricknattljus, något som vidare efterforskning får utvisa. Insamling anbefalles vid alla nattljusfynd.
- Epilobium tetragonum*, **kantdunört** - Mora, Harviken tillfälligt inkommen med drivhusmaterial från Göteborg 1972, GRANEROT 1984.
- Epilobium ciliatum x palustre*, **amerikansk dunört x kärrdunört** - Falun, Stadsparken, ett par ex 1984, Wis. & MOR 1987.

Klådriset är kant för sina plötsliga uppdykanden.

Fyndet i Särna kom som en stor överraskning. Foto: Rolf Lundqvist.

Myriophyllum exalbescens, **kotteslinga** - Leksand, Limsjön nära utloppet, massvis ca 1985, L. Kers: Wis. & MOR 1987. Även uppgiven från Opplimen i samma socken av samma källa.

Ammi majus, **slöjsilja** - St. Tuna, Fagersta by, 1977 O. Danne: Wis. & MOR 1987, belägg i [S].

Pyrola rotundifolia ssp. norvegica, **norskpyrola** - Uppges med kartprick i Dalarna i KNABEN 1943. Inskickade misstänkta exemplar från Idre har dock inte ansetts vara typiska av Ö. Nilsson. Fortsatta studier är av nöden.

Armeria maritima ssp. maritima, **strandtrift** - Mora, längs rv 45 1989, B.Oldhammer: TROLLIVS no 9. Övriga fynd av trift i Dalarna utgörs av *ssp. elongata*, **backtrift**, eller är okända till underart.

Syringa vulgaris, **syren** - kvarstående vid äldre bebyggelse och spridd genom avstjälpling på minst 15 ställen i By 1988, DALH. 1989. Föga uppmärksammas, men torde förekomma på detta sätt i större delen av landskapet, så t ex i Hedemora, mellan Gränse och Källberga och vid Dräcke 1989, H. Persson.

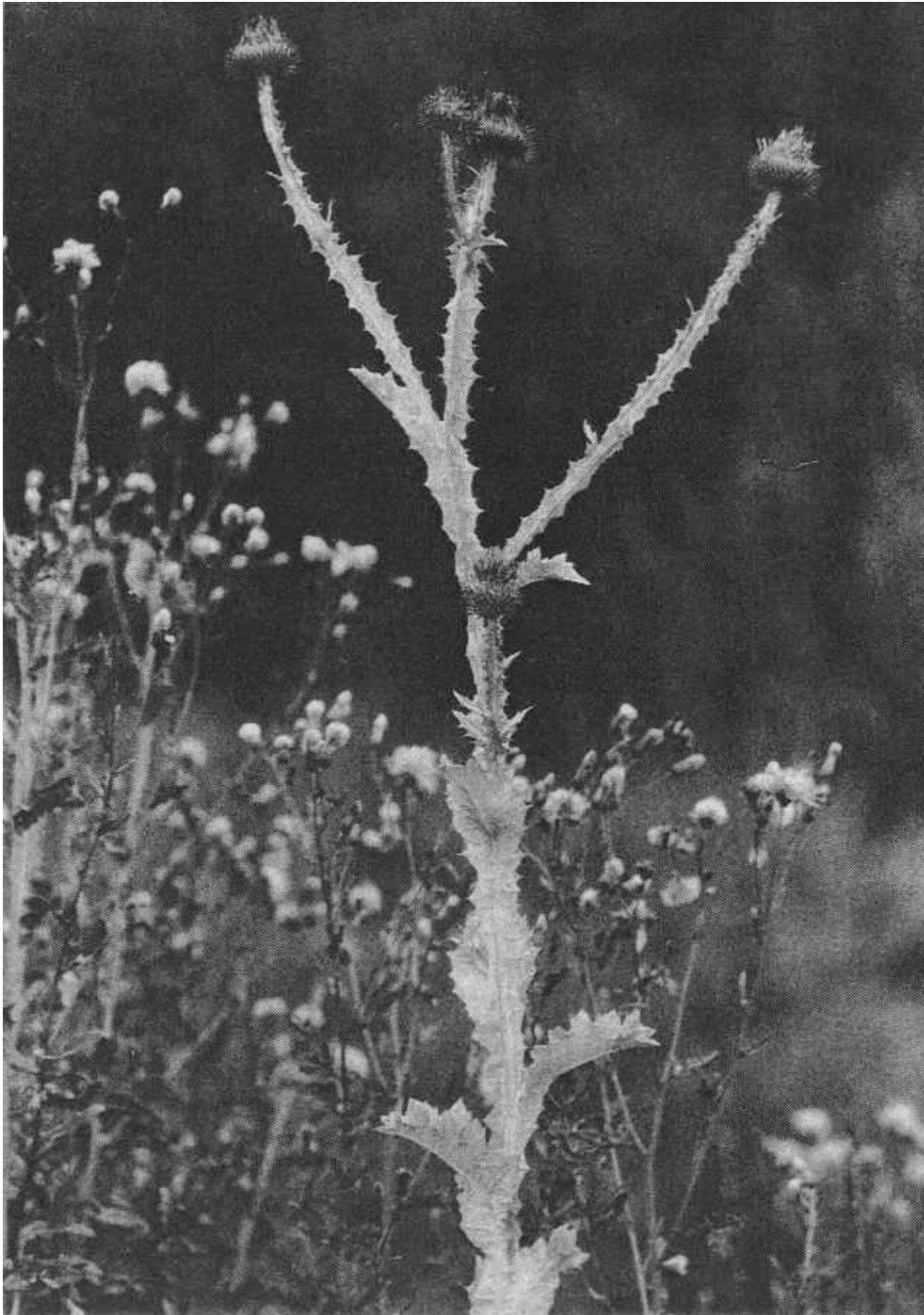
Syringa josikaea, **ungersk syren** - By, Byvalla f d stationsområde, flerstädes kvarstående 1988, DALH. 1989.

Vinca minor, **vintergröna** - By, kvarstående på ödetomter och vid f d torpställen på flera platser 1988, DALH. 1989. Aspeboda, Vassbo i ett dike, ett förvildat bestånd, rikligt blommande 1987, T. Ljung.

Arnsinckia micrantha, **güllört** - Falun, Strandvägen nära Slussen i insådd väggkant, ca 20 ex 1989, J. Edelsjö: TROLLIVS no 10 (kontr. P. Lassen [LD]). Arten är nordamerikansk och har börjat dyka upp här och var i landet i gräsinsåningar.

- Lappula deflexa*, **stickelfrö** - Leksand, Plintsbergets brant NV Sätra, på torr sydvänd bergssluttning i mylla, flerstädes 1984, Lars E. Kers: Wis. & MOR 1987. [Andra uppgifter om arten som har cirkulerat i litteraturen tycks vara obekräftade och sannolikt felaktiga.]
- Lamium galeobdolon*, **gulplister** - Venjan, Lybergsgnupen i urskogsartad högörtgranskog, 100-tals ex 1977, GRANEROT 1981. Senare även funnen på Malungssidan av T. Ryneus. En äldre förekomst som förvildad finns beskriven i Dalafloran.
- Nepeta cataria*, **kattmynta** - Leksand, S. Bergsäng vid sydsidan av en stugvägg, spontant inkommen i rabatt, 4 ex ca 1985, KNIPH 1988.
- Nicandra physalodes*, **ballongblomma** - St. Tuna, Fågelmyratippen på avfallshögar, flera ex 1992, LJUNG 1993
- Physalis peruviana*, **kapkrusbär** - St. Tuna, Fågelmyratippen på avfallshögar, t. rikl. 1992, LJUNG 1993
- Solanum physalifolium*, **bägarnattskatta** - Aspeboda, Vassbo intill kompost 1987, LJUNG 1987 (best. TKa).
- Datura stramonium*, **spikklubba** - Säter, Västra Långgatan i rabatt, ett par ex 1990, LJUNG 1991. Inkommen med fågelfrö vilket tycks vara fallet även i Gagnef 1995.
- Digitalis purpurea*, **fingerborgsblomma** - Hedemora, Norrhytteberget nära Granbo, 8 ex 1983, E. Dahlgren. Senare påträffad på respektive utkasthög, hygge och skogsbacke i Sätters och Hedemora socknar.
- Verbascum speciosum*, **praktkungsljus** - By, Harbo i sandig vägkant, ett 10-tal ex 1988, DA1,H. 1989 (best. TKa).
- Euphrasia frigida x stricta*, **fjällögontröst x vanlig ögontröst** - Särna, Hägnåsen på gårdsplan, Y. Johansson: WIS. & MOR 1987 (best. TKa). Hybriden har påträffats på många ställen i fjällsocknarna under DABS' fjällbotanikläger.
- Odontites verna*, **åkerrödtoppa** - Älvdalen, Mjågen 1913, G. Vesterlund (best. B. Snogerup, [S]). Uppgiften enligt brev från B. Snogerup som behandlade arten och noterade en kartprick för Dalarna i SNOGERUP 1987.
- Rhinanthus groenlandicus*, **fjällskallra** - Idre, mellan Lillfjäten och Strömmen i vägkanter och fuktängar, flerstädes 1987, EDELSJÖ 1988. Senare påträffad på många ställen i Idre och Särna socknar.
- Utricularia australis*, **sydbladdra** - Malingsbo, myren sydväst om badplatsen vid Malingsbosjöns sydända, i hölja 1959, F. Lind: SBT 75, ht 5 (betr. G. Thor).
- Utricularia stygia*, **sumpbladdra** - Leksand, 11 km SV om Leksands kyrka, utefter vägen V. Balkbodarna - Djursjön, 0,7 km S om V. Balkbodarna, 1985, Lars E. Kers: THOR 1987.
- Plantago arenaria*, **sandkämpar** - St. Tuna, Fågelmyratippen på avfallshögar, flera ex 1992, LJUNG 1993.

- Plantago maritima*, **gulkämpar** - Söderbärke, vid rv-65 200 m SO vägskälet till Stensbo, ett ex 1981, NORRSVEDEN 1983 (kontr R. Lundin vid S). Hedemora, vid riksväg 70 i vägkant, 1 stor tuva 1986, H. Persson: TROLLIUS no 3. Senare även funnen längs faluvägen vid Viggen i samma socken, 1994, K. Johansson: TROLLIUS no 16 samt i Mora, Vattnäs, 1 ex 1994, B. Oldhammer.
- Lonicera tatarica*, **rosentry** - By, Gålsbo på f d tomtmark, ett par ex kvarstående 1986, DALH. 1989. *Lobelia erinus*, kantlobelia - Idre, ca filan NNO Fjätvallen i vägkantinsåning, 1 extremt förkrympt ex 1994, J. Edelsjö & DABS (best TKa [LID]).
- Anaphalis margaritacea*, **pärleternell** - By, Hovnäs på ödetomt, några ex kvarstående 1988, DALH. 1989.
- Ambrosia artemisiifolia*, **malörtsambrosia** - " i en trädgård i Borlänge" enligt TROLLIUS no 9; Aspeboda, Vassbo i trädgårdsland, 1 ex 1989 samt Envikens, Rönndalen under fågelbord, 1 ex 1989, TROLLIUS no 10. Senare funnen i åtminstone By, St. Kopparberg, Bjursås, Siljansnäs, Malungs och Älvdalens socknar i trädgårdar, vanligen i anslutning till fågelbord, se t ex JANDER 1993.
- Petasites japonicus*, **bitterskråp** - Sollerö, Sollerön i åkerkant, 1 ex 1986, A. Andersson & A. Granerot: TROLLIUS no 3. Artens bakgrund beskrivs mer utförligt i GRANEROT 1988. Ett fynd föreligger även från Älvdalen, Brunnsberg i fuktäng nära älven, 1990, N. Sohlström & L. Bratt. Artens ursprung behöver ytterligare utredas.
- Senecio nemorensis*, **parkstånds** - Säters, mellan Ljusteet och Dalsbyberget vid skogsväg, ca 20 ex 1990, A. & S. Jansson: TROLLIUS no 12.
- Arctium lappa*, **stor kardborre** - Husby, Kloster intill ladvägg, 1 ex 1989 M. Dahllöv: TROLLIUS no 10. Ett obekräftat fynd föreligger från: Älvdalen, Heden i Evertsberg, hönsgårdshägnad, 2 stora ex 1974, C-G. Färje. I Dalafloren finns ytterligare ett par obestyrkta uppgifter. Därtill finns ett gammalt skolherbarieark från Rättvik från 1920-talet i [S].
- Cirsium oleraceum*, **kåltistel** - Hedemora, Königshyttan intill trädgårdsland och ladugårdsbacke, drygt 100 ex 1989, JANSSON 1989. [Arten växer delvis i frodig ravinvegetation som mycket påminner om dess naturliga växtplatser söderöver, men sannolikt är den väl hitkommen genom trädgårdsodling. I Sundborns, Carl-Larssongården, växer arten spridd i strandkant genom utkast från trädgård 1991 (L. Bratt & J. Edelsjö, A. Jansson).]
- Onopordum acanthium*, **ulltistel** - St Tuna, Lusmyren på schaktmassor, 1 ex 1986, SÅ Svensson: TROLLIUS no 3 [tillfälligt inkommen, året därpå försvunnen].
- Carthamus tinctorius*, **safflor** - St. Tuna, Fågelmyratippen på avfallshögar, enstaka ex 1992, LJUNG 1993. Enviken, Rönndalen i rabatt under fågelbord 1991, R. Lundqvist (best TKa).

*Den ståtliga Ulltisteln dök oväntat upp en sommar på Lusmyrens industrimark i Borlänge. Kanske hade fröet transporterats hit söderifrån av en vinterhämsling.
Foto: Stig-Åke Svenson.*

- Sonchus arvensis* ssp. *uliginosus*, **kalmolke** - Borlänge, Tjåma i sandtag, 1980
B. Oldhammer: Wis. & MOR. 1987. Vidare finns senare fynd från By, St. Tuna, Orsa och Sollerö socknar av denna underart som tycks ha tveksam status då den inte omnämns i Mossberg 1992.
- Lactuca serriola*, **taggsallat** - By, Horndal vid Sandvikens badplats vid Rossen, på grusmassor 1985, P-G Dalhielm: TROLLIUS no 1 resp. Borlänge, Domnarvet vid järnverkets västport, 4 ex 1985, S. Nyström: TROLLIUS no 1. Senare fynd finns från By, Stadarna och Horndal samt St. Tuna, Fågelmyratippen.
- Elodea nuttallii*, **smal vattenpest** - Hedemora, Hönsan 1992, P-O Karis. [En närmare presentation kommer förhoppningsvis i en kommande Trollius.]
- Potamogeton pectinatus*, **borstnate** - Leksand, Opplimen 1988, M. Kniph: TROLLIUS no 8 (best. TKa).
- Puschkinia scilloides*, **porslinshyacint** - Falun, Villavägen 2 i slänt utanför tomt, WIS. & MOR 1987.
- Scilla sibirica*, **rysk blåstjärna** - By, allmän kring nästan all bebyggelse, förvildad och naturaliserad, ofta i mängd, 1988, DALH. 1989.
- Chionodoxa luciliae*, **vårstjärna** - By, Hede f d soptipp, förvildad med ca 5 ex 1988, DALH. 1989 (best. TKa).
- Galanthus nivalis*, **snödroppe** - By, Buska, kvarstående vid ödetorp, massor 1988, DALH. 1989.
- Narcissus poeticus*, **pingstlilja** - By, Stadama, flerstädes kvarstående vid ödetorp 1988, DALH. 1989.
- Narcissus pseudo-narcissus*, **påsklilja** - By, Manhem, förvildad vid skräphög i skogen, ett stort bestånd 1988, DAM, 1989.
- Iris sibirica*, **strandiris** - Norrbärke, Söppenmyran i starräng, på ett par platser 1989, L. Bratt & T. Ljung: TROLLIUS no 10. Även uppgiven för Leksand, Noret vid Dalälven, fåtalig 1986 M. Kniph.
- Iris versicolor*, **brokiris** - Mora, Alderängarna i strandzonen, 5 grupper längs en 2 km lång sträcka 1983, GRANEROT 1984b (best. Lars E. Kers [SJ]). Artens ursprung oklart, ilandflutet trädgårdsutkast kan misstänkas, men spridning med flyttfåglar är också möjlig.
- Juncus arcticus*, **fjälltåg** - Idre, Storgjotkölen i extremrikkärr i zon mellan fastmark och flark 1988, J. Edelsjö (kontr. ÖNi & S. Snogerup [LD])
- Juncus minutulus*, **pysslingtåg** - By, mellan Fornby och Bodarna på sumpig ägoväg, i mängd 1987, P-G Dalhielm: TROLLIUS no 3 (kontr. TKa)
- Vulpia myuros*, **råttsvingel** - Idre, 2 km NNO Fjätbodarna i insådd välgkant, 2 tuvor 1994, J. Edelsjö & DABS: TROLLIUS no 16.
- Festuca altissima*, **skogssvingel** - Venjan, Lybergsgnupen i urskogsartad högörtgranskog, ca 25 ex 1980, GRANEROT 1981. Senare även funnen i Transtrands socken 1989 av L. Bratt: TROLLIUS no 9.
- Festuca gigantea*, **långsvingel** - Grytnäs, Krylbo stn, enstaka 1985, P-G Dalhielm: TROLLIUS no 3

- Festuca vivipara*, **groddsvingel** - Älvdalen, Stops fäbodan vid vattenfallet, ett litet bestånd 1988, OLDHAMMER 1988 (best Ö. Nilsson). [Senare funnen av DABS på fuktig översilad klippa nära Gränjesvålen i Idre. Dessa fynd avviker från de två 1800-talsfynd som uppges i Dalafloran från Östbjörka i Rättvik och Sandängarna i Mora som kanske endast var tillfälliga modifieringar. Artens hemortsrikt i landskapet kan i vilket fall härmed bekräftas.]
- Beckmannia syzigachne*, **radgräs** - Malung, Läroviken i ett dike 1975- 93, ?f ERIKSSON 1993 (belägg i [S]). Mora, norr om lasarettet i vägdike 1980, obeständig, A. Granerot: WiS. & MOR. 1987. Hedmora, soptippen på rötslam 1988, P. Linder.
- Glyceria grandis*, **kvarngröe** - St. Kopparberg, nära Bergsgården vid Rv-80, 1 tuva i landsvägsdiket 1988, J. Edelsjö: TROLLIUS no 7 (kontr. TKa [LD]). Senare funnen i Mora, Vattnas i vägdike i sällskap med kanadastarr 1990, J. Edelsjö: TROLLIUS no 12.
- Hordeum murinum* ssp. *murinum*, **vildkorn** - Mora, Tingshusparken i gräsmatta, 3 ex 1989, B. Oldhammer: TROLLIUS no 10 (kontr. TKa [LD]).
- Hierochloa odorata* ssp. *odorata*, **ängsmyskgräs** - Idre, Lomviken 1986, Janne Edelsjö (best. H. Weimarck). Den gamla kollektivarten myskgräs fördelades på två arter med vardera två underarter av WEIMARCK 1971
- Hierochloa odorata* ssp. *baltica*, **strandmyskgräs** - By, Lisselängsdammen i kärnmark, riklig 1988, DALH. 1989 (best. H. Weimarck).
- Hierochloa hirta* ssp. *arctica*, **nordmyskgräs** - Merparten av Dalarnas myskgräs är nordmyskgräs som förekommer tämligen spritt åtminstone från Hedemoratrakten och norrut till Idre.
- Hierochloa hirta* ssp. *hirta*, **älvmyskgräs** - By, Fullsta i översvämningssområde vid Bysjön, flerstädes 1988, DALH. 1989 (best. H. Weimarck). [Förekommer för övrigt flerstädes längs Dalälven och vattensystemet uppåt Svärdsjö.]
- Phleum pratense* ssp. *bertolonii*, **vildtimotej** - By, insådd på vägrenar flerstädes, ex. Spisbo, Morshyttan och Fallet, DALH. 1989. Senare finnen på detta sätt i flera socknar ända upp till Idre.
- Agrostis vinealis*, **bergvæn** - By, Högberget på hällmark 1987, P-G. Dalhielm: TROLLIUS no 6 (kontr. TKa). [Troligen avses denna art med Dalaflorans *A. canina* v. *arida* funnen på samma plats av G. Lohammar på 30-talet.]
- Spirodela polyrhiza*, **stor andmat** - By, Årängsåen mellan Hedesjön och By kyrka, flerstädes 1985, P-G. Dalhielm: TROLLIUS no 1.
- Carex microglochin*, **borststarr** - Idre, Storgjotkölen på gungflyn i extremrikkärr, riklig 1987, L. Bratt: TROLLIUS no 6. Även finnen ca 600 m västerut 1988 av J. Edelsjö & L-T Nordin.
- Carex muricata* ssp. *muricata*, **mörk snårstarr** - Boda, Silvberg på gammal varphög 1985, S. Westerberg: TROLLIUS no 1, senare Wis. & MOR. 1987 (kallad *C. pairaei* ssp. *borealis*). I BRATT m fl 1993 tyvärr kallad *Carex muricata* ssp. *lamprocarpa*, dvs den sydliga underarten. Studier av beläggen

visar dock entydigt att det är fråga om den nordliga, vilket även ursprungsbestämningen antydde, (best. 1995, J. Edelsjö & L. Bratt).

Carex tribuloides, **kanadastarr** - Mora, Vattnäs i vägdikey, riklig 1990, EDELSJÖ 1991.

Carex pallens, **åsstarr** - Gagnef, Tjämaheden när smällvedeln, på tallhed på åsmaterial, sparsamt 1985, L. Bratt & J. Edelsjö: TROLLJUS no 3 (betr. H. Harmaja [H]). Senare påträffad i liknande miljö i By, Grytnäs och Gustafs socknar samt på ytterligare lokaler i Gagnef. I ALMQ. & BJÖRK. 1960 omtalas en "v. *pallens*" av *Carex digitata* från en lokal i Folkärna som ligger mycket nära den aktuella i Grytnäs. Detta torde därför vara det första omnämmandet.

Carex bergrothii, **ävjestarr** - Insamlingar från Rättvik, Boda och Ore socknar under 1980-talet av M. Hedren har med viss tvekan hänförs till denna art, HEDREN 1990 samt brev. Den uppgift om arten som redovisas i ALMQ. & BJÖRK. 1970 från Nås, Axen torde vara dubiös enär endast fattigmarker finns i området.

Dactylorhiza sphagnicola, **mossnycklar** - Malung, Tyngsjö vid Blötmyrbäcken i gräsmyr 1988, O. Strohl: TROLLIUS no 8 (kontr. J. Ekman).

Dactylorhiza maculata ssp. fuchsii, **skogsnycklar** - Denna i sen tid beskrivna art har inte noterats i Dalaflozan med tillägg. Å andra sidan är det en relativt vanlig art i landskapet. Återstår att utröna var de första publicerade uppgifterna står att finna.

Dactylorhiza incarnata x D. maculata ssp. fuchsii, **ängsnycklar x skogsnycklar**, - Sollerö, Norrviken nära fågeltornet i strandsnår, ett ex bland föräldraarterna upptäcktes av en stor botanistkara vid botanikdagarna 1993, DAHLLÖV 1993.

Calypso bulbosa, **norna** - Hamra, i närheten av Fågelsjö, i fuktstråk i talldominerad barrblandskog bland taigastarr, vispstarr, ormbär och kattfot, sparsam 1992, HEDMAN 1993 (upptäckt 1985 av två skogsarbetare).

Nämnas må även att ett otal mer eller mindre vederhäftiga rykten under åren har passerat DABS' registergrupp, se t ex om orkiderykten i LJUNG 1990. Flera av dessa rykten kan mycket väl vara korrekta, men i brist på belägg eller andra övertygande omständigheter kring fynden bör de få vila till dess bättre material läggs fram. Bland annat följande uppgifter är av denna karaktär: getapel, fjällbräsma, polarbräsma, grovsnärja, myggstarr, pipranka och ängssvingel x engelskt rajgräs.

Referenser:

ALMQUIST, E. & BJÖRKMAN, G. 1960: Tillägg till Dalarnas flora. SBT 54, ht. 1.

ALMQUIST, E. & BJÖRKMAN, G. 1970: Nya tillägg till Dalarnas kärlväxtflora. SBT 64, ht. 4.

ANDERSSON, I. 1993: Annorlunda biotoper i Idkerberget. Trollius no 15. BRATT, L. 1989: En parhäst åt gnupen. Trollius no 9.

BRATT, L., LJUNG, T., EDELSJÖ, J., LUNDQVIST, R. & NYSTRÖM, S. 1993: Hotade och sällsynta växter i Dalarna. Malung.

DAHLLÖV, M. 1993: Rapport från botanikdagarna 9 - 12 juli. Trollius no 15.

DALHIELM, P-G. 1987: Pysslingtåg funnet i Dalarna. Trollius no 5. DALHIELM, P-G. 1989: Kärlväxter i By socken, Dalarna. SBT 83, ht 2. EDELSJÖ, J. 1988: Fjällskallran i Dalarna. Trollius no 6. EDELSJÖ, J. 1989: Klådris ny för Dalarna. Trollius no 9.

EDELSJÖ, J. 1991: Kanadastarr, *Carex tribuloides*, ny för Dalarna. Trollius no 12.

ERIKSSON, G. 1993: *Botrychium* - hur det kändes den 14 juli 1993. Trollius no 15.

ERIKSSON, P-A. 1993: Småprat om mer eller mindre intressanta växtfynd i Västerdalarna, framför allt Malung. Trollius no 14.

ERIKSSON, S. 1989: Den aktuella kunskapen om Dalarnas majranunklar, *Ranunculus auricomus* agg. Trollius no 8.

ERIKSSON, S. 1995: Några taxonomiska notiser om majsmörblommor. SBT 89, ht 1.

GRANEROT, A. 1981: Några intressanta växtfynd från norra Dalarna. SBT 75, ht 1.

GRANEROT, A. 1984a: Vegetation och flora. I: Mora, Sollerö, Venjans och Våmhus socknars historia. Mora.

GRANEROT, A. 1984b: *Iris versicolor*, brokiris, funnen i Dalarna. SBT 78, ht 3.

GRANEROT, A. 1988: Reflexioner kring floran på Sollerön. Trollius no 6. HEDMAN, J. 1993: Norna, *Calypso bulbosa*, ny för Dalarna. Trollius no 14. HEDREN M. 1990: Problems in *Carex jemtlandica* and *C. bergrothii* in Sweden. *Sonunerfeltia* 11.

HYLMÖ, B. 1993: Oxbär, *Cotoneaster*, i Sverige. SBT 87, ht. 6.

JANDER, J. 1993: Ny gäst vid fågelbordet. Trollius no 15. JANSSON, S. 1989: Ny tistel för Dalarna. Trollius no 8.

KNABEN, G. 1943: Studier över norske *Pyrola*-arter. Bergens Mus. Årsbok 1943: 6.

KNIPH, M. 1988: 1 Karlsson, T. (red.): Floristiska notiser. SBT 82, ht. 2. KRAFT, J. 1994: Pricknattljus, *Oenothera rubricaulis*, i Sverige. SBT 88, ht 4. LJUNG, T. 1987: Vassbo - paradis eller pesthärd. Trollius no 5. LJUNG, T. 1990: Något om mytbildningen hos orkideer. Trollius no 10. LJUNG, T. 1991: Spikklubba, *Datura stramonium*, ny för Dalarna. Trollius no 12. LJUNG, T. 1993: Fågelmyratippen - ett botaniskt vallfartsmål. Trollius no 14. MORANDER, R. 1977: 1 Karlsson, T. (red.): Floristiska notiser. SBT 71, ht. 3. NORDIN, L-T. 1986: Tandrötterna här. Trollius no 1.

NORRSVEDEN, R. 1983: 1 Karlsson, T. (red.): Floristiska notiser. SBT 77, ht. 3.

OLDHAMMER, B. 1988: Groddsvingel vid Stop i Älvdalen. Trollius no 7.

SNOGERUP, B. 1987: Släktet *Odontites*, rödtoppor, i Sverige. SBT 81, ht 3. THOR, G. 1987: Sumpbläddra, *Utricularia stygia*, en ny svensk art. SBT 81, ht 5. WEIMARCK, G. 1971: Variation and Taxonomy of *Hierocloe* in Northern Hemisphere. *Bot. Not.* vol 124:1.

WISTRAND, G. & MORANDER, R. 1987: Material till Dalarnas flora. SBT 81, ht 2.

Ett stort tack avslutningsvis till Janne Edelsjö och Tomas Ljung som med oförtruten flit i form av litteraturnokande, brevskrivande och listförtecknande har möjliggjort denna sammanställning.